

KOMUNIKATY I PROGNOZY PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROGEOLOGICZNEJ

Państwowy Instytut Geologiczny
00-975 Warszawa, ul. Rakowiecka 4
<http://www.pgi.gov.pl>

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
na zamówienie Krajowego Zarządu
Gospodarki Wodnej

Ministerstwo Środowiska

Stacja hydrogeologiczna w Warszawie (I/40)

e-mail: komunikaty.prognozy@pgi.gov.pl
<http://www.psh.gov.pl>

KOMUNIKAT O BIEŻĄCEJ SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ w okresie I kwartału roku hydrologicznego 2009

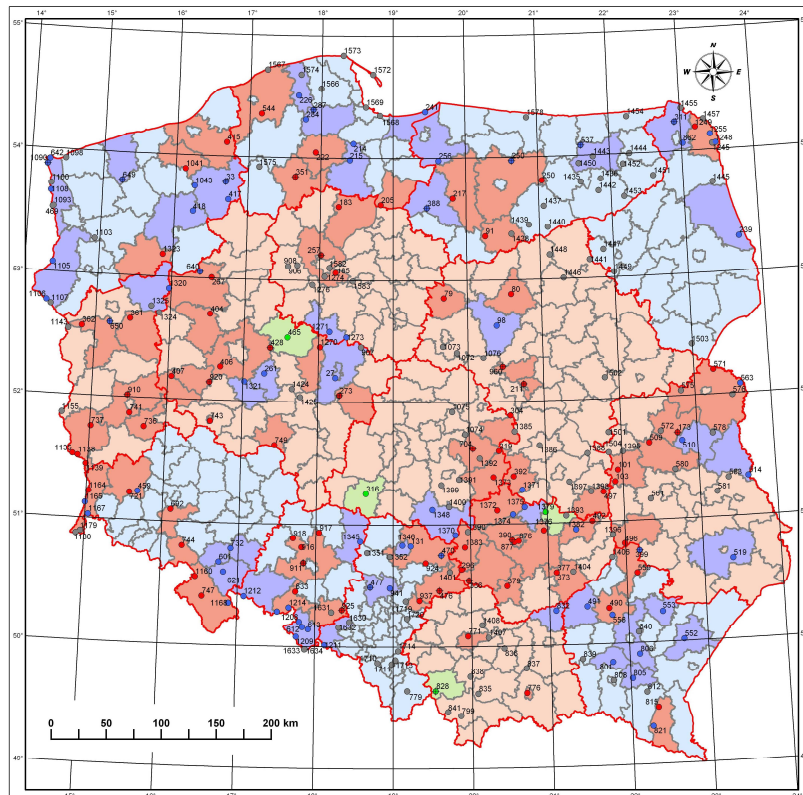
W komunikacie przedstawiono porównania średnich wartości z danego miesiąca lub kwartału w stosunku do średnich ze wszystkich analogicznych okresów w wieloleciu 1991-2005.

W obrębie poziomów o zwierciadle swobodnym w I kwartale roku hydrologicznego 2009 w 54% punktów badawczych notowano stany niższe niż miarodajne dla wielolecia 1991 – 2005. W 46% punktów stany zwierciadła były wyższe lub równe średnim z przypisanego wielolecia.

W obrębie poziomów o zwierciadle napiętym zwierciadło wody w I kwartale roku hydrologicznego 2009 kształtowało się poniżej stanów średnich dla wielolecia 1991-2005 w 52% punktów badawczych.

Wyniki badań wydajności źródeł w Karpatach wykazały, że w całym I kwartale przeważały wydajności niższe niż przeciętne w wieloleciu (w listopadzie 65%, w grudniu 61%, w styczniu 52%). Również w Sudetach przeważały wydajności niższe niż przeciętne w wieloleciu – w listopadzie (70%), w grudniu (60%) i styczniu (80% źródeł).

Ryc. 1. Położenie średniego poziomu wód gruntowych w I kwartale roku hydrologicznego 2009 względem średniego poziomu w wieloleciu

- 211 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I rzędu z numerem
- 80 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych II rzędu z numerem
- punkty, w których ze względu na okres obserwacji nie można było ustalić położenia względem stanu średniego w wieloleciu
- stany niższe
- bez zmian
- stany wyższe

Uwaga: w stacjach hydrogeologicznych wybrano punkt ze wskaźnikiem odpowiadającym warunkom z niższymi stanami.

- granice powiatów
- powiaty, w których zanotowano punkty ze stanami niższymi
- powiaty, w których nie zanotowano zmian
- powiaty, w których zanotowano punkty ze stanami wyższymi
- granice województw
- powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze stanami niższymi
- powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których notowano równowagę między punktami ze stanami niższymi i wyższymi
- powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze stanami wyższymi

Charakterystykę zmian poziomu wód podziemnych w I kwartale roku hydrologicznego 2009 przeprowadzono odrębnie dla:

- **wód gruntowych – tj. wód o zwierciadle swobodnym, zasilanych bezpośrednio infiltracją opadów atmosferycznych i reagujących silnie na zmiany warunków meteorologicznych i hydrologicznych,**
- **wód o zwierciadle napiętym, izolowanych od wpływów z powierzchni różnej miąższości utworami słaboprzepuszczalnymi, zasilanymi zwykle przez wody przesączające się z wyżej występujących poziomów wodonośnych lub wodami strefy aeracji o dużej miąższości,**
- **źródeł, gdzie ocenie poddano wydajność źródła i jej zmiany w czasie.**

Pierwszy kwartał roku hydrologicznego 2009 charakteryzował się zróżnicowanymi średnimi temperaturami powietrza, w stosunku do średnich wartości z wielolecia oraz niskimi opadami.

Średnia temperatura w listopadzie 2008 roku na terenie całego kraju była wyższa o 1-3°C od średniej z wielolecia, lokalnie na południu kraju o 3-5°C i wynosiła od 3 do 6°C. W grudniu 2008 roku średnie temperatury powietrza oscylowały blisko średnich z wielolecia i wynosiły od 0 do 2°C. W styczniu 2009 roku średnie temperatury powietrza w centrum i na zachodzie kraju były niższe od wartości wieloletnich o 1-3°C, na wschodzie i południowym wschodzie bliskie były średnim temperaturom z wielolecia.

Pierwszy miesiąc kwartału był stosunkowo suchy. W centralnej i północnej części kraju wysokość opadów oscylowała blisko średnich wartości opadów z wielolecia (25-50 mm), jedynie na Pomorzu przewyższając je o 125-200% (ok. 75 mm). Na pozostałym obszarze kraju przeważały opady niższe od wieloletnich (50-75% normy z wielolecia – ok. 25 mm). Opady w grudniu 2008 roku przewyższające średnie sumy z wielolecia o 25-100%, wystąpiły jedynie na południu kraju i przekraczały 60 mm. W centralnej i wschodniej Polsce opady bliskie były średnim z wielolecia (30-50 mm), zaś na zachodzie kraju zaznaczył się wyraźny deficyt opadów (50-75% normy z wielolecia – ok. 20-30 mm). W styczniu 2009 roku na terenie całego kraju zanotowano niskie sumy opadów. Opady zbliżone do normy wieloletniej, lub nieznacznie ją przewyższające, wystąpiły na południowym, wschodnim i północno wschodnim obrzeżu kraju. Na pozostałym obszarze zaznaczył się deficyt opadów, szczególnie na północnym zachodzie, gdzie wynosiły one poniżej 50% średniej sumy miesięcznej z wielolecia.

W całym I kwartale w wodach podziemnych notowano nieznaczną przewagę pomiarów zwierciadła wód podziemnych poniżej średnich z wielolecia dla odpowiednich miesięcy.

Ujemne temperatury w styczniu ograniczyły zasilanie warstw wodonośnych, co wyraźnie zahamowało trend powolnego podnoszenia się zwierciadła wód podziemnych, widoczny w dwóch pierwszych miesiącach kwartału w wodach o zwierciadle swobodnym.

Stan zagrożenia suszą gruntową nadal, z miesiąca na miesiąc, występował w coraz mniejszej liczbie punktów badawczych od 78% w listopadzie do 69% punktów badawczych w styczniu. Jednocześnie zwiększała się liczba punktów badawczych z brakiem zagrożenia suszą gruntową od 18% w listopadzie do 27% w styczniu. Natomiast stany związane z płytką i głęboką niżówką (suszą gruntową) notowano w pojedynczych punktach.

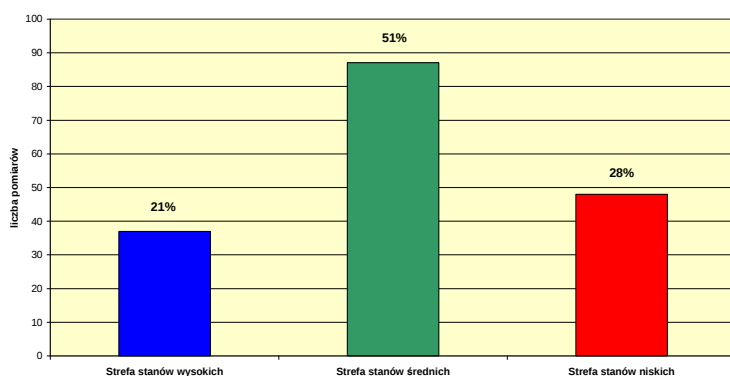
W wynikach obserwacji wydajności źródeł, zlokalizowanych w rejonach górskich – na południu kraju, zarówno w Sudetach jak i Karpatach przez cały I kwartał notowano przewagę wydajności niższych niż średnie dla odpowiednich miesięcy w wieloleciu.

Wody o zwierciadle swobodnym

Dla poziomów z wodami o zwierciadle swobodnym analizowano położenie zwierciadła wody względem:

- stanów średnich (miesięcznych i kwartalnych) poprzedniego kwartału (sierpień – październik 2008),
- stanów miesięcznych i kwartalnych miarodajnych dla okresu wielolecia 1991 – 2005 (odchylenie aktualnego poziomu zwierciadła od miarodajnego dla tego samego okresu, obliczonego dla wielolecia wskazuje, czy zwierciadło kształtuje się na poziomie niższym, czy wyższym niż przeciętny dla rozpatrywanego miesiąca lub kwartału),
- stref stanów niskich, średnich i wysokich.

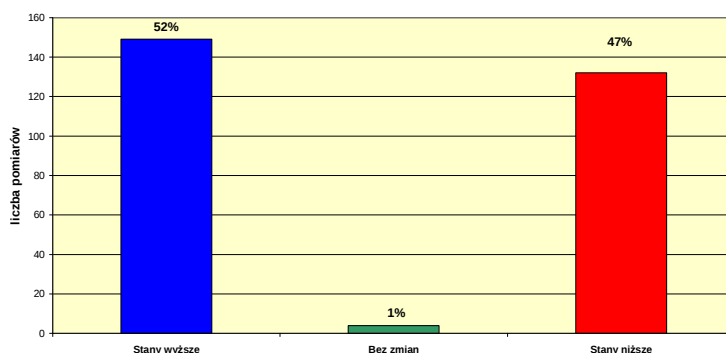
Położenie stanów w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stref stanów

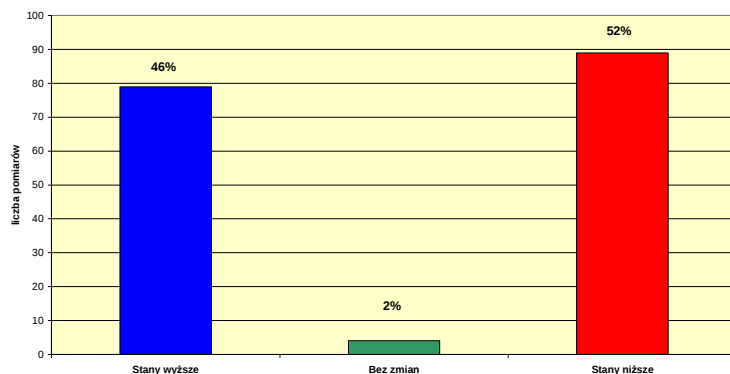
W I kwartale roku hydrologicznego 2009 w większości punktów badawczych (51%) poziom wód podziemnych o zwierciadle swobodnym mieścił się w zakresie stanów średnich, w 21% punktów w strefie stanów wysokich (najwięcej w woj. warmińsko-mazurskim), zaś w 28% punktów w strefie stanów niskich (głównie w woj. kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim); mapa - Ryc. 3.

W I kwartale roku hydrologicznego 2009 w 1% punktów badawczych nie zaobserwowano zmian położenia zwierciadła wody w stosunku do IV kwartału roku 2008. W 47% punktów zanotowano obniżenie zwierciadła (głównie w woj. lubelskim, opolskim, śląskim, warmińsko-mazurskim), natomiast w 52% punktów – podniesienie się zwierciadła w stosunku do poprzedniego kwartału (najczęściej w woj. dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, pomorskim, świętokrzyskim, zachodniopomorskim); mapa - Ryc. 2.

Położenie stanów w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stanów w IV kwartale roku hydrologicznego 2008
(zmiany sezonowe)

Położenie stanów w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stanów średnich dla tego samego okresu z wielolecia

W 2% punktów badawczych nie zaobserwowano zmian położenia zwierciadła wód podziemnych względem średnich stanów tego samego okresu z wielolecia. W przypadku 46% punktów zanotowano stany wyższe (najczęściej w województwach północnych i południowych), a w 52% punktów – stany niższe od średnich z wielolecia (mapa - Ryc. 1).

Stany zagrożenia suszą gruntową przeważały na terenie prawie całego kraju: w listopadzie - 78%, w grudniu - 74% i w styczniu 69% punktów badawczych obserwujących poziomy o zwierciadle swobodnym. Drugim, najczęściej notowanym wskaźnikiem był brak suszy gruntowej - w listopadzie w 18%, w grudniu 22%, a w styczniu 27% punktów badawczych. Brak zagrożenia suszą gruntową najczęściej był notowany w województwie podkarpackim.

Należy podkreślić, że stan zagrożenia suszą nie potwierdza występowania suszy gruntowej, natomiast przy dłuższym braku zasilania, może być jej symptomem.

Stany związane z płytką i głęboką niżówką (suszą gruntową) notowano w pojedynczych punktach badawczych.

Najbardziej narażone na skutki suszy gruntowej punkty zanotowano w powiatach:

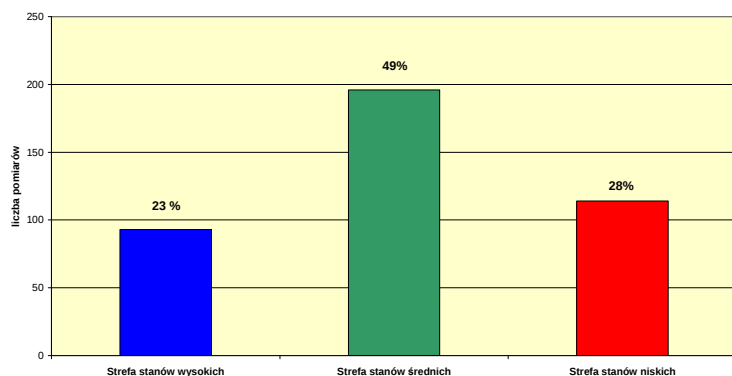
- w listopadzie: lipnowskim (woj. kujawsko-pomorskie), kwidzyńskim (woj. pomorskie), leszczyńskim grodzkim i poznańskim ziemskim (woj. wielkopolskie), kieleckim grodzkim (woj. świętokrzyskie) oraz przysuskim (woj. mazowieckie);
- w grudniu: białogardzkim (woj. zachodniopomorskie), kwidzyńskim (woj. pomorskie), poznańskim ziemskim i leszczyńskim grodzkim (woj. wielkopolskie), kieleckim grodzkim (woj. świętokrzyskie) oraz przysuskim (woj. mazowieckie);
- w styczniu: kwidzyńskim (woj. pomorskie), ostródzkim (woj. warmińsko-mazurskie), poznańskim ziemskim i leszczyńskim grodzkim (woj. wielkopolskie), przysuskim (woj. mazowieckie) oraz kieleckim grodzkim (woj. świętokrzyskie).

Wody o zwierciadle napiętym

Dla poziomów z wodami o zwierciadle napiętym analizowano położenie zwierciadła wody względem:

- stanów średnich (miesięcznych i kwartalnych) poprzedniego kwartału (sierpień – październik 2008),
- stanów miesięcznych i kwartalnych miarodajnych dla okresu wielolecia 1991 – 2005 (odchylenie aktualnego poziomu zwierciadła od miarodajnego dla tego samego okresu, obliczonego dla wielolecia wskazuje, czy zwierciadło kształtuje się na poziomie niższym, czy wyższym niż przeciętny dla rozpatrywanego miesiąca lub kwartału),
- stref stanów niskich, średnich i wysokich.

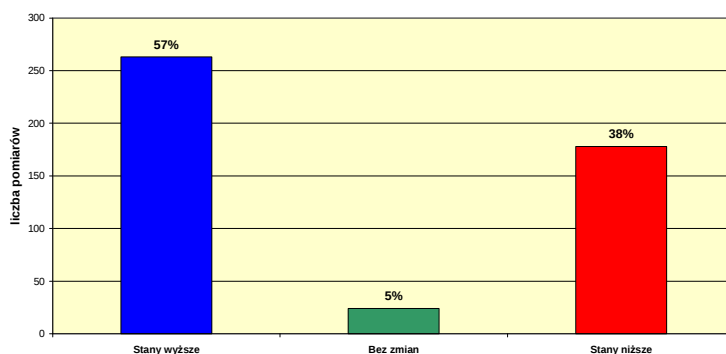
Położenie stanów w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stref stanów

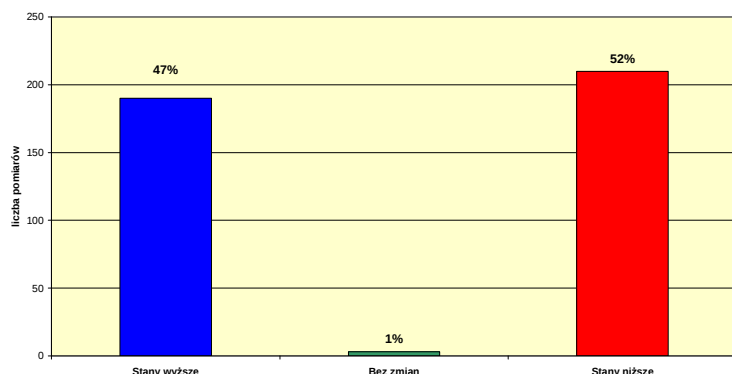
W I kwartale roku hydrologicznego 2009 zwierciadło wód podziemnych w 49% punktów badawczych sytuowało się w strefie stanów średnich, w 23% punktów w strefie stanów wysokich (najwięcej w woj. dolnośląskim i opolskim), zaś w 28% punktów w strefie stanów niskich (głównie w woj. lubuskim, łódzkim i małopolskim); mapa - Ryc. 6.

W I kwartale roku hydrologicznego 2009 w obrębie poziomów wodonośnych o zwierciadle napiętym w 57% punktów badawczych zanotowano podniesienie się zwierciadła wody względem stanów w IV kwartale tego samego roku. W przypadku 38% punktów zaobserwowano obniżenie zwierciadła wód podziemnych (głównie w woj. dolnośląskim, małopolskim, podlaskim i świętokrzyskim), a w 5% punktów jego położenie nie uległo zmianie (najwięcej w woj. mazowieckim, opolskim i podkarpackim); mapa - Ryc. 5.

Położenie stanów w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stanów w IV kwartale roku hydrologicznego 2008
(zmiany sezonowe)

Położenie stanów w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stanów średnich z tego samego okresu z wielolecia

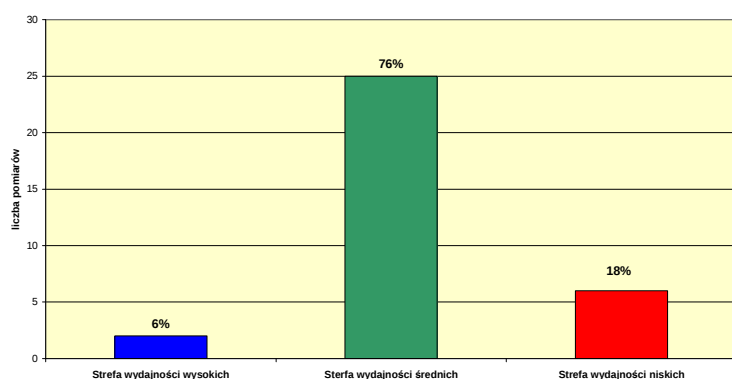
W przypadku 47% punktów badawczych poziom wód podziemnych był wyższy od średnich wieloletnich stanów tego samego okresu. W 52% punktów zaobserwowano obniżenie poziomu zwierciadła, natomiast w 1% punktów badawczych nie zanotowano zmian w jego położeniu.

Źródła

Dla źródeł analizowano położenie zwierciadła wody względem:

- stanów średnich (miesięcznych i kwartalnych) poprzedniego kwartału (sierpień – październik 2008),
- stanów miesięcznych i kwartalnych miarodajnych dla okresu wielolecia 1991 – 2005 (odchylenie aktualnego poziomu zwierciadła od miarodajnego dla tego samego okresu, obliczonego dla wielolecia wskazuje, czy zwierciadło kształtuje się na poziomie niższym, czy wyższym niż przeciętny dla rozpatrywanego miesiąca lub kwartału),
- stref stanów niskich, średnich i wysokich.

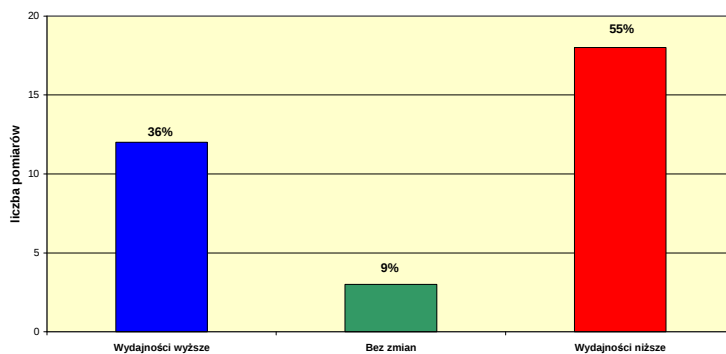
Wydajności źródeł w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem stref wydajności

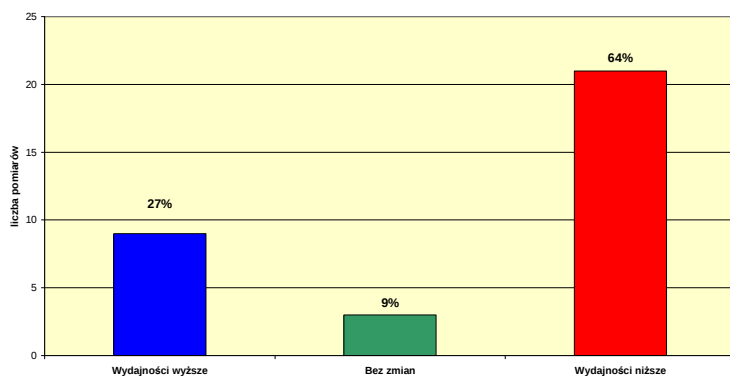
W I kwartale roku hydrologicznego 2009 większość źródeł (76%) lokowała się w strefie wydajności średnich. W 6% źródeł zanotowano wydajności wysokie, a w 18% stwierdzono strefę wydajności niskich.

Pomiary wydajności źródeł w Karpatach i Sudetach wykazały, że w przypadku 36% punktów badawczych wydajności źródeł w I kwartale roku hydrologicznego 2009 były wyższe od średnich wydajności z poprzedniego kwartału. W 55% źródeł zanotowano wydajności niższe, natomiast w przypadku 9% źródeł ich wydajności nie uległy zmianie.

Wydajności źródeł w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem wydajności w IV kwartale roku hydrologicznego 2008
(zmiany sezonowe)

Wydajności źródeł w I kwartale roku hydrologicznego 2009
względem wydajności dla tego samego okresu z wielolecia

W przypadku 27% źródeł zanotowano wydajności wyższe w stosunku do średnich wieloletnich wydajności z tego samego okresu, spadek wydajności zaobserwowano w 64% źródeł, natomiast w 9% punktów badawczych wydajności nie uległy zmianie.

W obrębie poziomów o zwierciadle swobodnym w I kwartale roku hydrologicznego 2009 w 46% punktów badawczych notowano stany wyższe niż miarodajne dla wielolecia 1991 – 2005. W listopadzie takich punktów było 43%, w grudniu 47%, a w styczniu – 41%. W całym I kwartale w 54% punktów stany zwierciadła były niższe lub równe średnim z przypisanego wielolecia.

W obrębie poziomów o zwierciadle napiętym zwierciadło wody w I kwartale roku hydrologicznego 2009 kształtowało się powyżej stanów średnich dla wielolecia 1991-2005 w 47% punktów badawczych. W poszczególnych miesiącach kwartału stany wyższe niż przeciętne odnotowano odpowiednio w 48% (listopad i grudzień), 44% (styczeń), a niższe odpowiednio w 51%, 51% i 55% punktów badawczych.

Wyniki badań wydajności źródeł w Karpatach wykazały, że w całym I kwartale przeważały wydajności niższe niż przeciętne w wieloleciu (w listopadzie 65%, w grudniu 61%, w styczniu 52%). Wydajności wyższe obserwowano w listopadzie w 26%, w grudniu w 35%, a w styczniu w 43% źródeł. W Sudetach wydajności niższe niż przeciętne w wieloleciu przeważały w całym I kwartale – w listopadzie (70%), w grudniu (60%) i styczniu (80% źródeł).

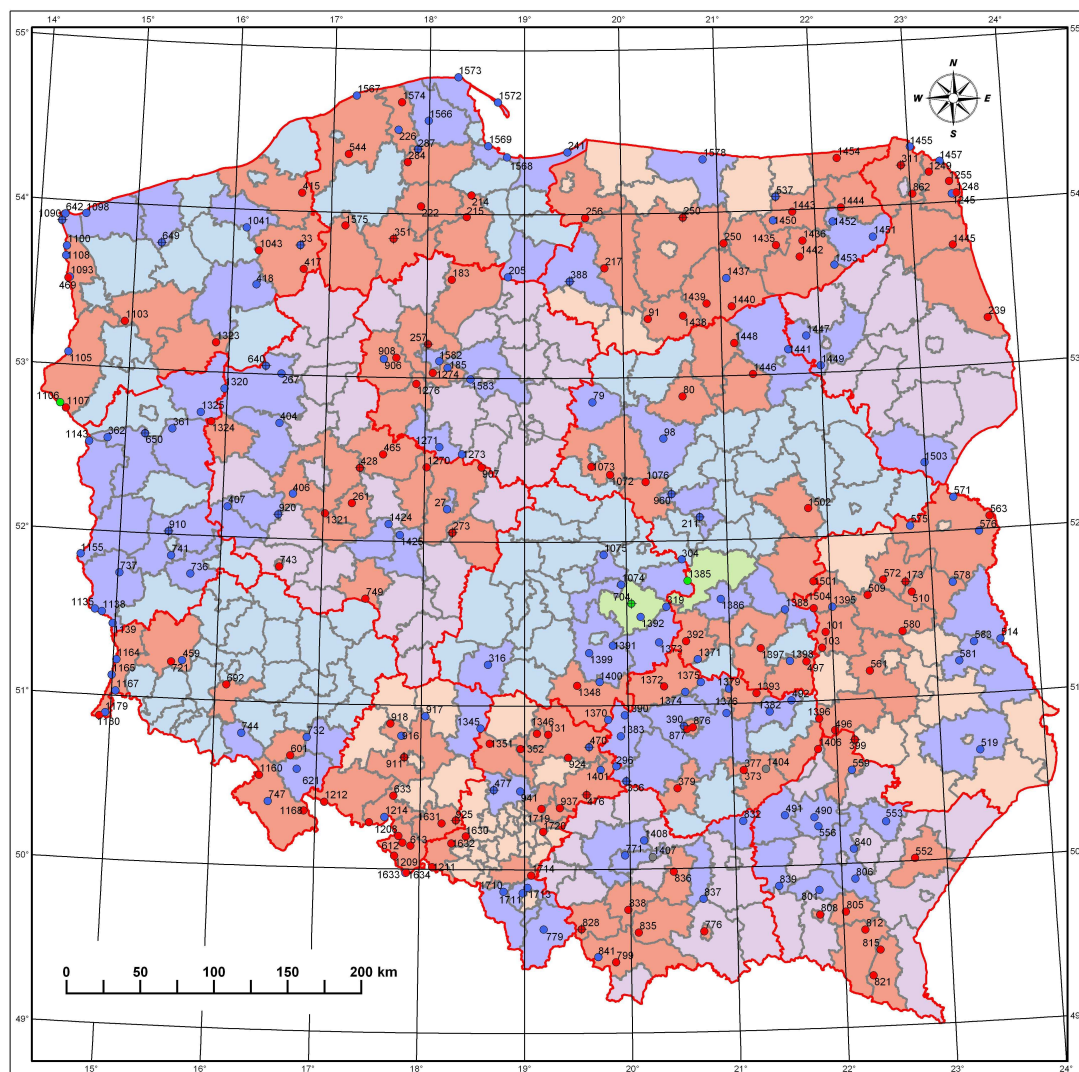
W załączeniu mapy:

- Ryc. 1. Położenie w I kwartale średniego poziomu wód gruntowych względem średniego poziomu w wieloleciu
- Ryc. 2. Położenie w I kwartale średniego poziomu wód gruntowych względem średniego poziomu w kwartale poprzednim
- Ryc. 3. Położenie w I kwartale średniego poziomu wód gruntowych względem stref stanów
- Ryc. 4. Wskaźnik zagrożenia niżówką (suszą gruntową) – styczeń 2009
- Ryc. 5. Położenie w I kwartale średniego poziomu wód podziemnych o zwierciadle napiętym względem średniego poziomu w kwartale poprzednim
- Ryc. 6. Położenie w I kwartale średniego poziomu wód podziemnych o zwierciadle napiętym względem stref stanów

Przy opracowaniu map załączonych w tekście zastosowano następujące zasady:

- Podstawą ocen było przyjęcie charakterystyk statystycznych stanów wód miarodajnych dla wielolecia 1991-2005.
- Za podstawową jednostkę podziału administracyjnego kraju przyjęto powiaty.
- Przy przypisaniu powiatowi odpowiedniej charakterystyki statystycznej stanu wód, uwzględniono obecność w jego granicach punktów, w których stwierdzono stan, strefę stanów czy niżówkę - o najniższych parametrach. Obecność nawet jednego punktu decydowała o takim przypisaniu.
- Obszarom powiatów, w których nie znajdował się żaden punkt badawczy, przypisuje się występujący najczęściej w obrębie danego województwa odpowiedni stan.
- Na mapach kolorem szarym zaznaczono nowe punkty badawcze, gdzie ze względu na krótki okres obserwacji brak danych do interpretacji.
- Komunikat powstał na podstawie wyników monitoringu w punktach krajowej sieci obserwacyjno-badawczej, co oznacza, że lokalnie możliwe jest bardziej precyzyjne określenie warunków w przypadku korzystania z wyników badań z innych sieci.

Ryc. 2. Położenie średniego poziomu wód gruntowych w I kwartale roku hydrologicznego 2009 względem średniego poziomu w kwartale poprzednim

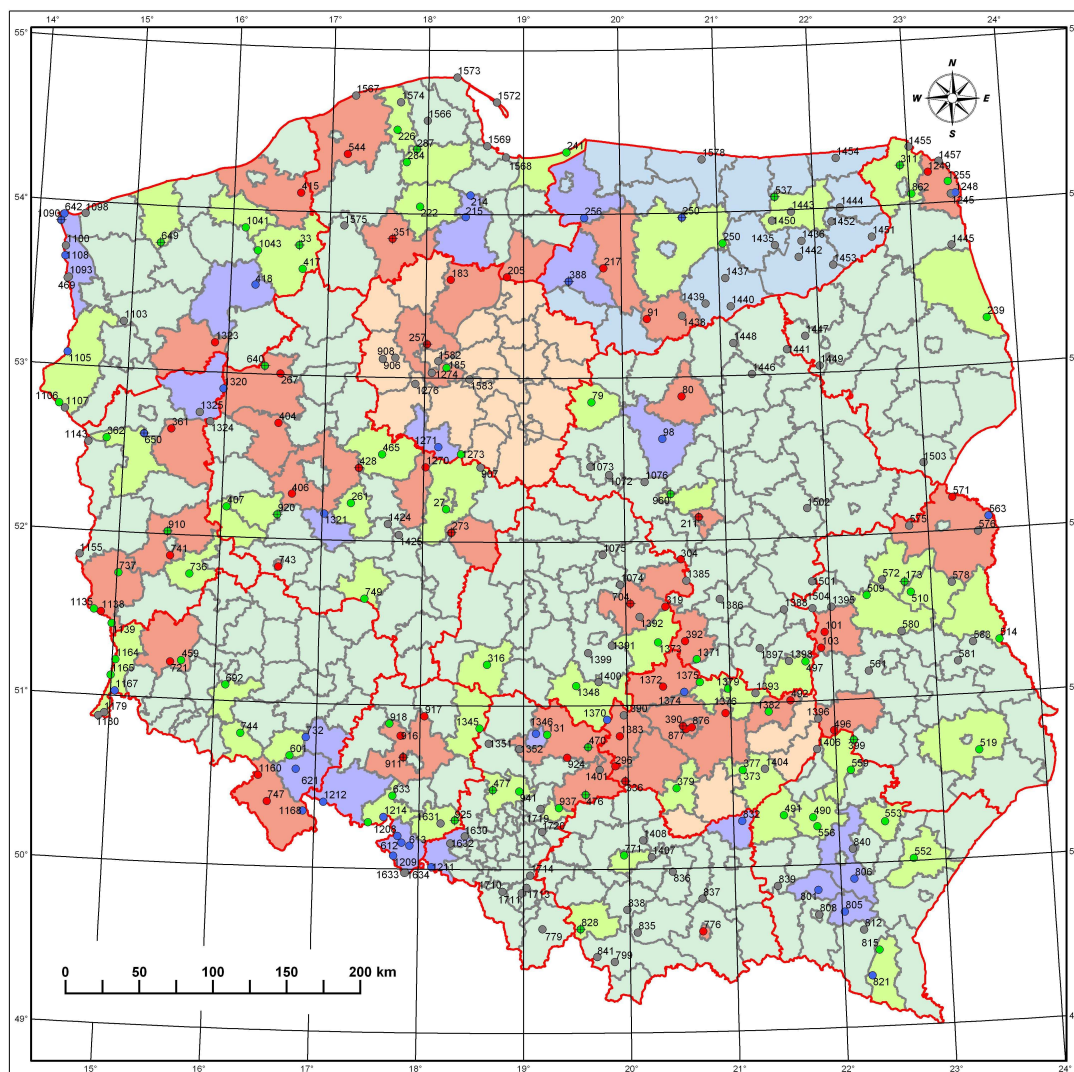

- ⊕ 211 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I rzędu z numerem
- 80 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych II rzędu z numerem
- punkty, w których ze względu na okres obserwacji nie można było ustalić położenia względem kwartału poprzedniego
- stany niższe
- bez zmian
- stany wyższe

Uwaga: w stacjach hydrogeologicznych wybrano punkt ze wskaźnikiem odpowiadającym warunkom z niższymi stanami.

- granice powiatów
- granice województw
- powiaty, w których zanotowano przynajmniej jeden punkt ze stanem niższym
- powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze stanami niższymi
- powiaty, w których nie zanotowano zmian
- powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których notowano równowagę między punktami ze stanami niższymi i wyższymi
- powiaty, w których zanotowano punkty ze stanami wyższymi
- powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze stanami wyższymi

Ryc. 3. Położenie średniego poziomu wód gruntowych w I kwartale roku hydrologicznego 2009, względem stref stanów

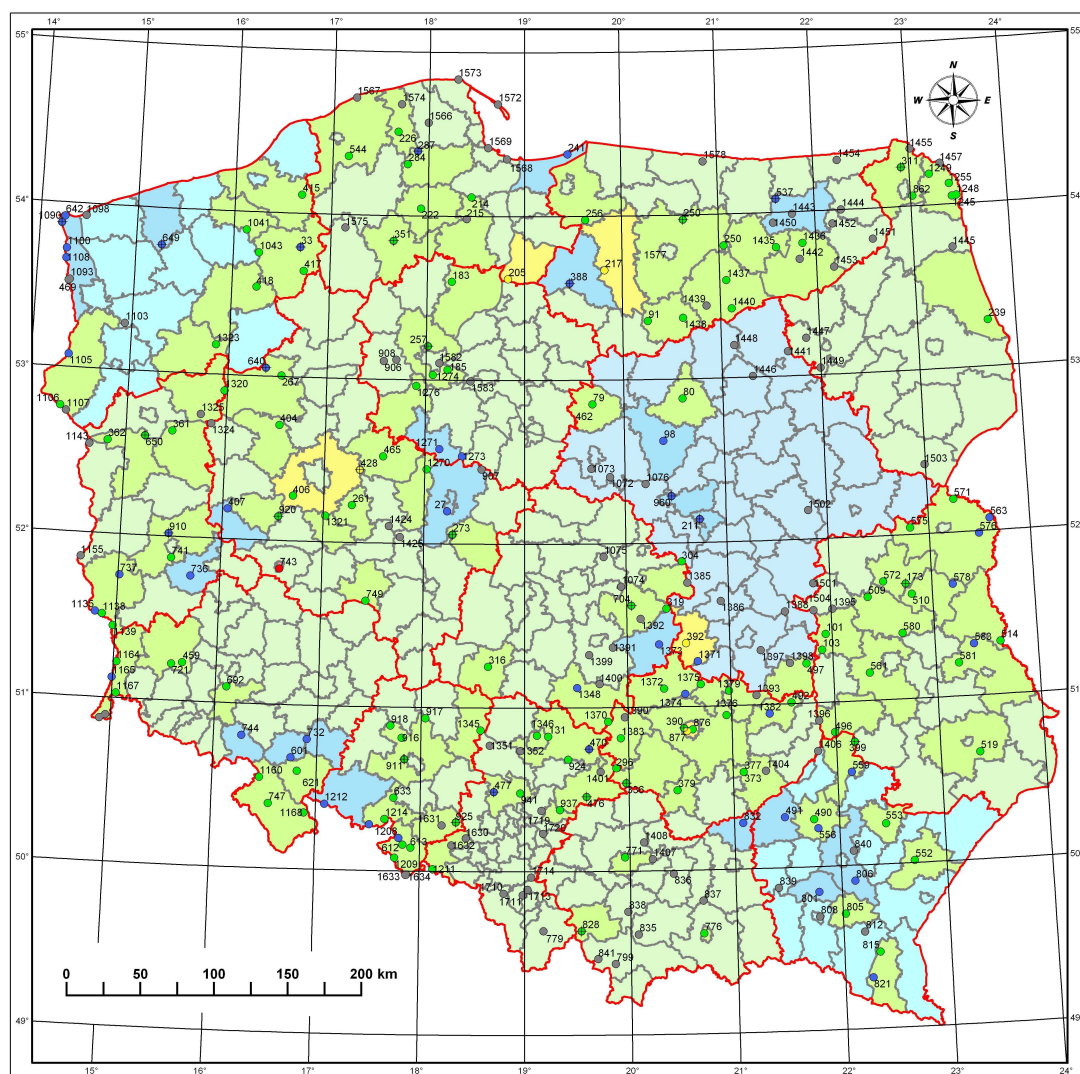

⊕ 211	punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I rzędu z numerem	•	strefa stanów niskich
○ 80	punkty badawcze stacji hydrogeologicznych II rzędu z numerem	•	strefa stanów średnich
•	punkty, w których ze względu na okres obserwacji nie można było ustalić położenia względem stref stanów	•	strefa stanów wysokich

Uwaga: w stacjach hydrogeologicznych wybrano punkt ze wskaźnikiem odpowiadającym warunkom z niższej strefy.

	granice powiatów		granice województw
	powiaty, w których zanotowano przynajmniej jeden punkt ze strefy stanów niskich		powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze strefy stanów niskich
	powiaty, w których zanotowano punkty ze strefy stanów średnich		powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze strefy stanów średnich lub trudno było określić przeważającą strefę stanów
	powiaty, w których zanotowano punkty ze strefy stanów wysokich		powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze strefy stanów wysokich

Ryc. 4. Wskaźnik zagrożenia niżówką (suszą gruntową) - styczeń 2009

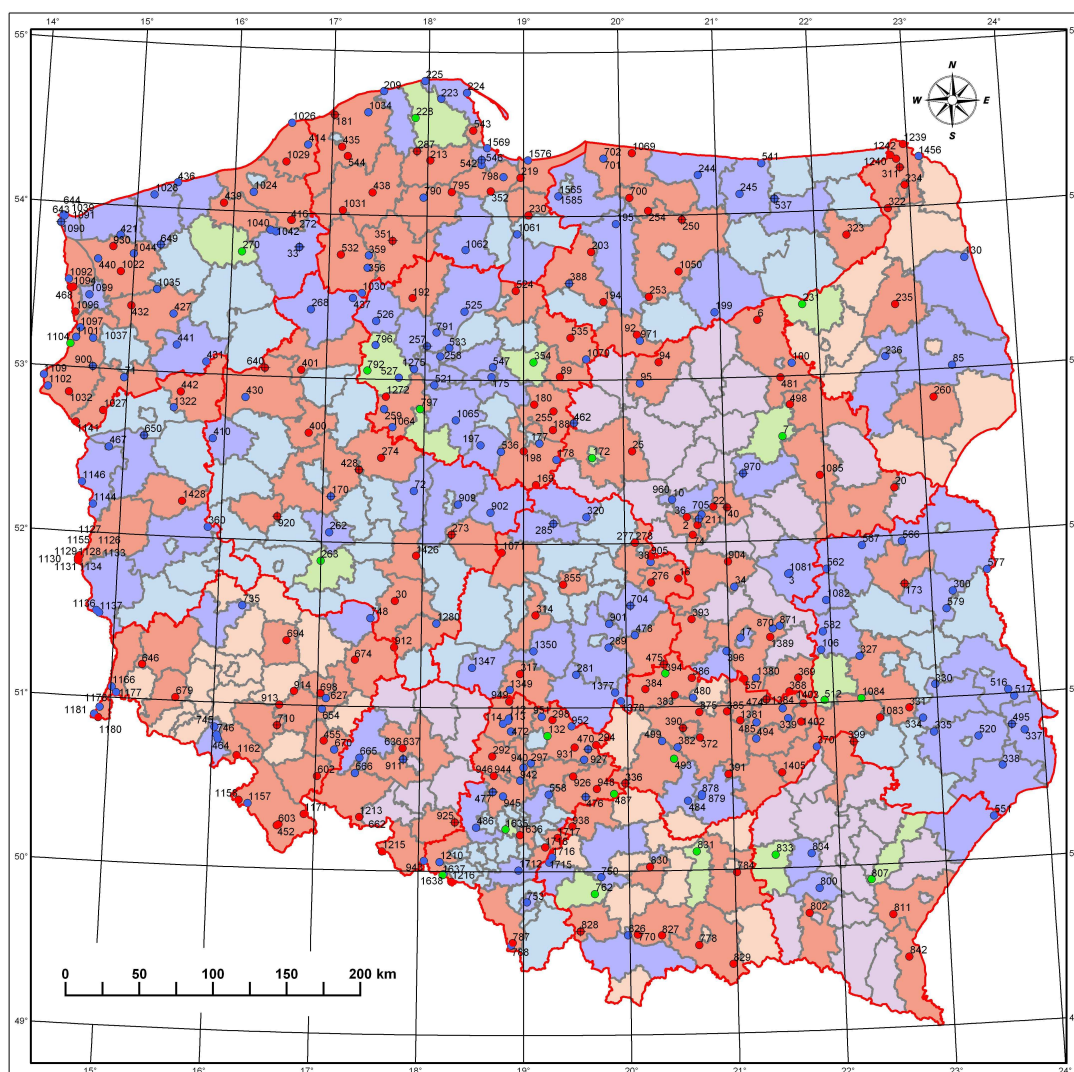

- ⊕ 211 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I rzędu z numerem
- 80 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych II rzędu z numerem
- punkty, w których ze względu na okres obserwacji nie można było ustalić wskaźnika zagrożenia niżówką
- brak zagrożenia niżówką (suszą gruntową)
- zagrożenie pojawieniem się niżówki
- wystąpienie płytkiej niżówki
- wystąpienie głębokiej niżówki

Uwaga: w stacjach hydrogeologicznych wybrano wskaźnik odpowiadający warunkom z większą niżówką.

granice powiatów	granice województw
powiaty, w których zanotowano przynajmniej jeden punkt z głęboką niżówką	powiaty bez punktów do interpretacji wskaźnika w województwach, w których przeważały punkty z niżówkami
powiaty, w których zanotowano punkty z płytką niżówką	powiaty bez punktów do interpretacji wskaźnika w województwach, w których przeważały punkty zagrożone pojawieniem się niżówki
powiaty, w których zanotowano punkty zagrożone pojawieniem się niżówki	powiaty bez punktów do interpretacji wskaźnika w województwach, w których udziały punktów z brakiem zagrożenia i z zagrożeniem były porównywalne
powiaty, w których stwierdzono brak zagrożenia pojawieniem się niżówki	powiaty bez punktów do interpretacji wskaźnika w województwach, w których przeważały punkty, gdzie zanotowano brak zagrożenia niżówką

Ryc. 5. Położenie średniego poziomu wód podziemnych o zwierciadle napiętym w I kwartale roku hydrologicznego 2009 względem średniego poziomu w kwartale poprzednim

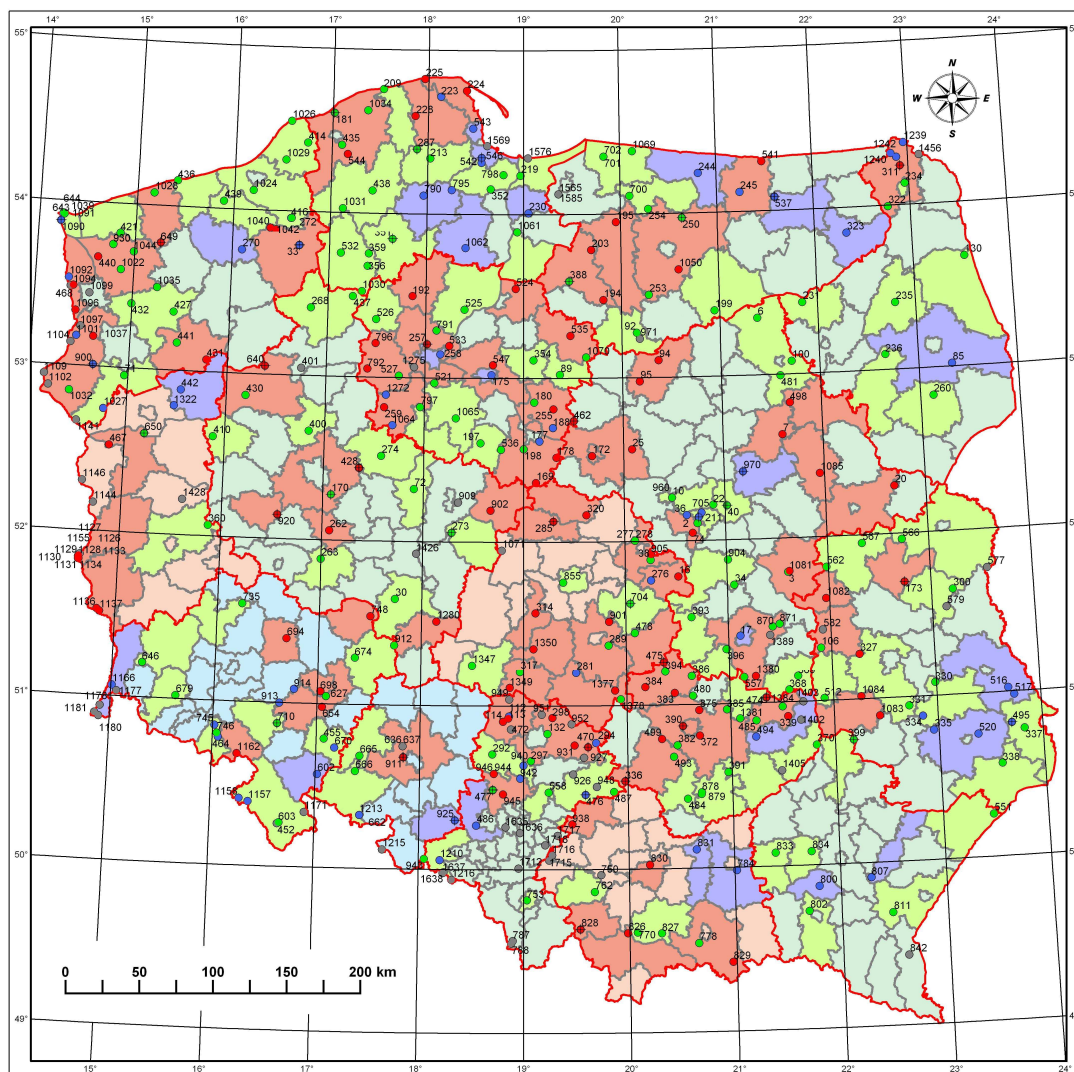

⊕ 40	punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I rzędu z numerem	•	stany niższe
○ 705	punkty badawcze stacji hydrogeologicznych II rzędu z numerem	•	bez zmian
•	punkty, w których ze względu na okres obserwacji nie można było ustalić położenia względem kwartału poprzedniego	•	stany wyższe

Uwaga: w stacjach hydrogeologicznych wybrano punkt ze wskaźnikiem odpowiadającym warunkom z niższymi stanami.

	granice powiatów		granice województw
	powiaty, w których zanotowano przynajmniej jeden punkt ze stanem niższym		powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze stanami niższymi
	powiaty, w których nie zanotowano zmian		powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których notowano równowagę między punktami ze stanami niższymi i wyższymi
	powiaty, w których zanotowano punkty ze stanami wyższymi		powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze stanami wyższymi

Ryc. 6. Położenie średniego poziomu wód podziemnych o zwierciadle napiętym w I kwartale roku hydrologicznego 2009, względem stref stanów

- ⊕ 40 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I rzędu z numerem
- 705 punkty badawcze stacji hydrogeologicznych II rzędu z numerem
- punkty, w których ze względu na okres obserwacji nie można było ustalić położenia względem stref stanów

- strefa stanów niskich
- strefa stanów średnich
- strefa stanów wysokich

Uwaga: w stacjach hydrogeologicznych wybrano punkt ze wskaźnikiem odpowiadającym warunkom z niższej strefy.

granice powiatów	granice województw
powiaty, w których zanotowano przynajmniej jeden punkt ze strefy stanów niskich	powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze strefy stanów niskich
powiaty, w których zanotowano punkty ze strefy stanów średnich	powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze strefy stanów średnich lub trudno było określić przeważającą strefę stanów
powiaty, w których zanotowano punkty ze strefy stanów wysokich	powiaty bez punktów do interpretacji w województwach, w których przeważały punkty ze strefy stanów wysokich

Metodyka interpretacji wyników badań stanu zwierciadła wód podziemnych w ocenie sytuacji hydrogeologicznej

Do oceny sytuacji hydrogeologicznej wód podziemnych stosuje się metody statystyczne. Umożliwiają one ocenę położenia zwierciadła wód w stosunku do sytuacji typowej dla danego punktu badawczego. Ocena taka pozwala wskazać wszelkie sytuacje odbiegające od typowych, mogące stanowić zagrożenie dla korzystających z tych wód ekosystemów lądowych, zasilania rzek wodami podziemnymi, czy dla gospodarczego ich wykorzystania. Metody te w większości przypadków są tożsame ze stosowanymi dla przedstawienia charakterystyki stanu wód powierzchniowych.

Ze względu na zaobserwowaną w ostatnich latach zmianę warunków meteorologicznych (klimatycznych) wydłużono okres wielolecia uznawanego za miarodajny – do 15 lat, w stosunku do którego odnosi się parametry niektórych procedur standardowych. Jako podstawę do obliczeń przyjmuje się wyniki z 15-lecia (1991-2005).

Ze względu na cykl zmiany retencji wód podziemnych w *Komunikatach* zastosowano podział czasu na lata hydrologiczne. Rok hydrologiczny (odpływowy) rozpoczyna się 1.XI roku poprzedniego, a kończy 31.X rozpatrywanego roku. Wszystkie obliczenia w *Komunikacie* oparto na pomiarach wykonywanych raz w tygodniu, o godzinie 7 rano w poniedziałki.

W zakresie oceny kształtowania się aktualnego poziomu zwierciadła wody/wydajności źródła ocenie podlega:

- Położenie poziomu zwierciadła/wydajności źródła w analizowanym okresie czasu, względem stref stanów wód.

Dla każdego punktu badawczego (otworu źródła) określa się przedziały stanów wód/wydajności źródeł na następujących zasadach:

Ocenia się w jakiej ze stref stanów: strefie stanów wysokich, strefie stanów średnich, strefie stanów niskich, znajduje się średni stan wody (wydajność źródła) z analizowanego okresu czasu.

Poszczególne strefy stanów:

strefa stanów (wydajności) wysokich (najwyższych zaobserwowanych) = WG_w (WQ_w),

dolna strefa stanów wysokich i jednocześnie górna stanów średnich = $\frac{1}{2} (WG_w + SG_w)$,

dolna strefa stanów średnich i jednocześnie górna stanów niskich = $\frac{1}{2} (SG_w + NG_w)$,

strefa stanów niskich (najniższych zaobserwowanych) = NG_w (NQ_w),

gdzie: WG_w – najwyższy stan wieloletni,

SG_w – średni stan wieloletni,

NG_w – najniższy stan wieloletni.

Następnie dla analizowanego okresu czasu (miesiąc, kwartał, itp.) określa się w jakim przedziale znajduje się średni stan (wydajność) w tym okresie (dla miesiąca, kwartału, itp.).

Poza tym, dla obszaru całej Polski podaje się liczbę punktów oraz udział procentowy punktów, lokujących się w poszczególnych strefach stanów i następnie ilustruje odpowiednim histogramem.

- Położenie poziomu zwierciadła/wydajności źródła w analizowanym okresie czasu, względem stanów dla tego samego okresu czasu, miarodajnego dla okresu wielolecia oraz okresu bezpośrednio poprzedzającego termin oceny.

Dla każdego punktu badawczego (otworu lub źródła) określa się czy średni stan wód lub wydajność źródła były:

- wyższe lub niższe od średnich dla tego samego okresu (miesiąca, kwartału, itp.) miarodajnego dla wielolecia,

- wyższe lub niższe od średnich określonych dla okresu tej samej długości (kwartału) bezpośrednio poprzedzającego rozpatrywany okres.

- Zagrożenie pojawienia się zwierciadła wody w strefie stanów niskich.

Ocena może być prowadzona na podstawie badań jedynie dla wód o zwierciadle swobodnym. Położenie zwierciadła napiętego nie informuje o możliwości zasilania ekosystemów lądowych, w tym upraw, z wód podziemnych. Również informacja o wielkości zasilania wód o zwierciadle napiętym w wyniku infiltracji opadów atmosferycznych jest - w zależności od stopnia izolacji zbiornika podziemnego od powierzchni terenu - znacznie przesunięta w czasie i tym samym trudno ją utożsamiać z aktualną sytuacją hydrogeologiczną.

- wskaźnik zagrożenia suszą gruntową – utożsamiany z niżówką wód gruntowych (niżówką gruntową),

$$k_n = 1 - G/SNG_{W(1991-2005)};$$

G [m] - *stan aktualny, określany jako głębokość położenia zwierciadła wody, przyjmowany umownie jako pierwszy pomiar w rozpatrywanym miesiącu;*

SNG_w [m] – *średni niski stan (zwierciadła) wody z okresu wielolecia, określany jako średni z minimalnych rocznych stanów wód podziemnych **NG_R** w okresie wielolecia; obliczany przez zsumowanie minimalnych rocznych stanów wód podziemnych **NG_R** i podzielenie ich sumy przez liczbę stanów minimalnych wziętą do obliczeń (albo liczbę lat wielolecia); dla analogicznych okresów.*